

Veje og Broer.

Fra de ældste Tider har der indenfor Hillerslev Sogn foregaaet en livlig Færdsel. Ikke alene var Sognet selv tidlig ret tæt befolket, men her laa Helligdommen, Tingstedet og Galgebakken, som Folk fra Omegnen jævnlig søgte til og fra. Det maatte sætte sig Spor i faste Vejforbindelser. Først og fremmest maatte der være Vej mellem Samlingsstederne, hvor den Tids Hovedveje maa antages at have gaaet, og hvor Folk færdedes til daglig, maatte der være større eller mindre Veje, efter den Brug der var for dem. Ved Aaerne har der været Overfartssteder i Forbindelse med de mest brugte Veje. I Syd over Odense Aa, hvor den nuværende Hillerslev Bro findes eller et Sted i Nærheden deraf, thi her kom Folk Syd fra og skulde til Samlingsstederne i Hillerslev Sogn og i Nord over Sallinge Aa paa et Sted ca. 50 Meter Vest for den nuværende Vejbro inde i Byen. Her var et Overfartssted særlig paakrævet, enten Byen i ældre Tid laa paa begge Sider af Aaen, eller der kun har været bebygget paa den nordlige Side, for daglig skulde Beboerne over paa Sydsiden til Markerne og om Søndagen til Kirken, efter at denne var bleve bygget i Hillerslev.

Da Købstæderne efterhaanden opstod, maatte det flere Steder medføre en Omlægning af enkelte af Vejene, saaledes at Vejen til Købstaden kom til at ligge saa bekvemt som muligt uden alt for store Omveje. Endelig maatte der ogsaa være Veje mellem de forskellige Købstæder, og her ses det flere Steder, hvorledes disse bandtes til de gamle Samlingssteder paa Bakketoppene, som ved Nybølle Galgebakke, hvor Vejene fra Nyborg, Svendborg, Assens og tidligere ogsaa fra Faaborg støder sammen.

Hvor Vejene førte over Vandløb, var det paa et Sted, hvor Vandet ikke var videre dybt, da man i ældre Tid, inden man fik bygget Bro, maatte køre eller ride gennem Vandet. Bunden gjordes fast ved Udlægning af Sten eller Tømmerstokke, og for Fodgængere kunde der udlægges store Sten, der nåede op over Vandet i ikke for stor Afstand fra hinanden, saa man kunde springe fra den ene til den anden.

Ved Sallinge Aa lidt Vest for nuværende Vejbro er Vandstanden altid lav paa Grund af Aaens Fald. Her kom Vejen til at gaa, og her har den stenlagte Overkørsel været, indtil der byggedes en Træbro. Tidligere laa her ret store Sten i Aaen, som har ligget i uændelige Tider. Øst for Stedet har Aaen bredt sig til begge Sider af dens nuværende Løb og været omgivet af Sump og Morads, og længere Vest paa har der ogsaa paa Aaens Nordside været ufremkommeligt.

Et godt Stykke Vest for nuværende Hillerslev Bro laa i længst forsvunden Tid den Vandmølle, hvoraf Pæleværk endnu ses i Aaen, og kort foran er der en Stenbrolægning fra en gammel Overkørsel. Det kunde tænkes, at Vejen til Hillerslev angang har gaaet her, men det er maaske tvivlsomt.

Sydvest for Højrupgaard er der-ligeledes en stensat Overkørsel over Aaen lidt Vest for nuværende Overgangssted, som har lettet Samfærdslen mellem Højrup, Aabylund og Øster-Hæsinge. Og ved Præstebro mellem Nybølle og Vantinge har der sikkert ogsaa været en saadan Overkørsel.

Hvor Færdslen har været betydelig, har man snart bygget en Bro som i Hillerslev og i Sallinge; derimod har der vist aldrig været nogen Bro i Højrup, hvor der næppe har været megen Færdsel.

Arbejdet med Vejes og Broers Vedligeholdelse paahvilede Bønderne, og hvor en Vej, der benyttedes af de omliggende Byer eller en stor Del af Herredet, førte over en Bro, var Herredets Bønder pligtige til at bidrage til Broens Vedligeholdelse.

Da Samfærdslen var af allerstørste Betydning, har Lovene tidlig indeholdt Bestemmelser om Veje og Broer. Jyske Lovs 1. Bog 56 Art. handler "om Veje til By." Bestemmelserne heri er sikkert langt ældre, men først under Valdemar Sejr er de blevet samlet og givet Lovform saaledes: "Til hver By bør med Rette føre Veje at gange, de der til af Arilds Tid haver ganget, og dem maa ingen Mand formene eller spilde. End hvo som dem formener eller spilder, gælde tre Mark til Kongen og gøre den Vej vel færdig igen. Over hver Bymark skulle de Ejermænd, der i Byen bo, Kongens Hørstræde gøre. End er der saa meget Uføre paa Vejen, enten Moser, store Aaer, eller andet sligt, da skal al Kirkesognet hjælpe til at gøre Bro, om det er fornøden. End er det alt Herredsvej, da skal alt Herred hjælpe til at gøre Bro og holde den siden ved Magt. Ingen Mand maa sorne Veje(d.v.s. svorne Veje, hvorom det under EII er oplyst, at de har været fra Arilds Tid) mene eller lukke, der til Købstad eller Ting eller Strande eller til Skovs er lagt. Adelvej skal være fjorten Alen bred. End Forste skal være femten Favne bred, eller saa bred som alle Ejere ville."

Forste er den brede Plads inde i Byen, om hvilken Gaardene ligger, og med Hørstræde menes Hovedvej, medens Adelvej betyder Alfarvej. Byerne skulde herefter komme til at ligge i Skæringspunktet af to Veje.

Kom man før Udskiftningstiden Øst fra ind i Hillerslev Sogn ved Nybølle Galgebakke, var man paa den gamle Landevej fra Svendborg til Assens. Den gik ned Syd for Flintbanken og Dals Mølle til Sallinge By,

gennem denne over Aaen vesterud forbi Lergraven til Lindehuset, hvor den gik op paa Gelskovs Orebanker og fortsatte oven paa disse, indtil den helt ude mod Vest bøjede mod Syd ned til omtrent midtvejs mellem Skovfogedhuset og Langvad, hvorfra den saa gik mod Vest og videre efter Sønder-Broby. Det var Sognets Hovedvej. Nord for Sallinge gik Vejen til Odense over Allested, og en anden gik til Ølsted. Mod Syd førte en Vej til Hillerslev og over Hillerslev Bro gennem Øster-Hæsinge By til Faaborg. Den nuværende Landevej er først anlagt 1871 og gaar mere lige ud end den gamle Vej, der slog en stor Bue Vest om Matr. Nr. 5 i Hillerslev. Et godt Stykke før Vejen forlod Sallinge Grund, udgik fra den en Vej til Kirken, paa det første Stykke lidt østligere end nuværende Vej og siden lidt vestligere, og fra Kirken fortsatte den lige mod Syd. Fra Nybølle Galgebakke gik en Vej gennem Nybølle til Skellet mellem Nybølle og Hillerslev. Her delte Vejen sig. En Vej gik mod Nordvest op forbi Kirken og en anden mod Sydvest til Nedre-Hillerslev. Et Stykke fremme optog den Vejen fra Sallinge, og lidt længere fremme krydsedes den af Vejen mod Sydøst til Højrup og mod Nordvest til Hillerslevgaard. Atter længere fremme gik den gennem Nedre-Hillerslev, som laa sammenklumpet paa et Sted paa begge Sider af Gaden, og videre i lige Linie til Hillerslev Bro. Fra Kirken fortsatte den fra Nybølle kommende Vej Vest paa og Nord om Øvre-Hillerslev ned til Gelskovs Mølle med en Afstikker lidt Øst for Møllen hen til Gelskov. Herfra gik en Vej mod Øst til Sallinge, og en anden over Aaen mod Vest til Langvad og Sønder-Broby. Denne gik i en Bue noget Syd for den nuværende gamle Landevej og et Stykke fremme omtrent hvor den nye Landevej nu gaar.

Vistnok i Nærheden af Gaarden Matr. Nr. 5 i Hillerslev (XI-5), hvor Vejen tidligere slog en stor Bue mod Vest, er der gaaet en Genvej ned over Måskelykken mod Gelskov, thi i Tingbogen siges det 1703, at en kom ridende fra Hillerslev Bro og red forbi den første Vej, som løber til Gelskov, og fulgte Vejen, til han kom paa den Vej, gaar fra Hillerslev Kirke og til Gelskov, hvilken han fulgte paa den venstre Haand.

Fra Vejen over Galgebakken gennem Nybølle gik der en Vej ned Øst om Nybøllegaard og derfra videre i omtrent lige Linie over Skelbos og Lykkenssædes Jorder til Højrup, og lidt længere mod Vest gik der en anden Vej mod Nord til Dals Mølle, bag hvilken den delte sig i en Vej til Heden og en til Vantinge.

24

Vejen fra Flintbanken over Præstebro til Vantinge er sikkert meget gammel. Her har tidligere været en Bro over Aaen, men den blev kørt i Stykker af Spaniolerne i 1808, da de kørte over den med deres Kanoner. Først i nyeste Tid er her igen kommet en Bro.

Fra Sallinge til Sallinglunde har Vejen sikkert gaaet omtrent paa samme Sted som nu med Overkørsel over Aaen til de yderste Agre Sydøst for Møllen. Den nuværende Vej Øst for Møllen er vist ikke ældre end fra Udskiftningstiden.

Ved Udskiftningen maatte Vejvæsenet ogsaa ordnes. Enkelte Veje blev nedlagt, og nye kom til. I Stedet for Landevejen over Gelskovs Ore kom der en ny Landevej fra Galgebakken forbi Kirken og Gelskov til Odensebanken. Dermed var der ikke mere Brug for den hidtidige Vej fra Gelskov til Langvad, som derefter forsvandt, og ligeledes forsvandt et Stykke af Vejen forbi Nybøllegaard efter Højrup paa begge Sider af Skellet mellem Nybøllegaards og Skelbos Jorder. Men ellers blev de gamle Veje nogenlunde bevaret, og kun en Del Krumninger og Sving blev rettet ud.

Arbejdet med Opbygningen og Vedligeholdelsen af de Broer, som ifølge Jyske Lov hele Herredet skulde holde, kunde ogsaa overdrages til enkelte Mænd, der forpligtede sig til at holde dem imod en bestemt Afgift af Herredets Bønder, og paa denne Maade bortforleenedes mange Herredsbroer. Christian III's Koldingske Reces 1558 (Art. 58) indskærper, at saadanne Broer skal holdes vedlige, ligesom de Broer, Sognemandene selv plejer at holde, og de alfare Veje.

Om Hillerslev Bro, der var Herredsbro og laa paa Vejen til Tingstedet, udgik der 8. Marts 1560 et Kongebrev til Bønderne i Sallinge Herred om, at da den skal være meget forfalden, har Kongen befalet Erik Bille til Lindved at gøre den i Stand og har tilladt ham at oppebære 1 Skæppe Byg af hver af Kronens Bønder i Herredet, hvilket de fleste af Adelen i Herredet ogsaa har samtykket i for deres Bønders Vedkommende. Han skal lade Broen gøre færdig med stærke Piller og Stolper, gode Bulfjælle og Rækker paa begge Sider, fylde den op med Jord og Grus ved begge Ender og brolægge med Sten. Hver Mand i Hillerslev, Espe, Øster-Hæsinge og Vester-Hæsinge skal 1 Dag med Heste og Vogne age Sten og Jord til Broen og til Gengæld være fri for at give den Skæppe Byg.

1578 har Peder Lauritsen i Hillerslevgaard faaet Hillerslev Bro i Forlening paa 15 Aar. 28. Oktober lovede han paa Tinget Niels Skrifer i Faaborg paa Lensmandens og de af Sallinge Herreds Bønders

Vegne, som var forpligtet til at vedligeholde Broen, at gøre den saa fuldstændig med Piller, Fodstykker, Bolværk og Rækker, at man kunde vel age og ride derover uden Fare, i 15 Aar efter denne Dag, og holde den hver Mand uden Skade. Derfor skulde han have 2 Skilling af hver Mand i Sallinge Herred af de Byer, som ikke selv havde Aabroer at holde vedlige.

Naar Herredsmændene selv sørgede for Broernes Vedligeholdelse, kunde det ofte være vanskeligt at fordele Arbejdet ligeligt, og undertiden undslog enkelte Mænd eller hele Byer og Sogne sig, da de havde Broer og Veje nok at holde i Forvejen. Derfor indskærpede Forordningen af 26. August 1622 enhver, som var forpligtet dertil, at forfærdige sin Anpart af Broer og alfare Veje, hvis han ikke vilde udsættes for at lide Straf efter Loven.

Foruden Hillerslev Bro nævnes ogsaa Broen over Aaen i Sallinge og Nybro. Hvor denne sidste har været er usikkert, men det paahvilede alle Sandholts Bønder i og udenfor Herredet at holde den. Meget tyder paa, at Nybro har været ved Langvad og har ført over Bækken og Moradset der omkring, thi 1680 siges det, at Lyndelse Sognemænd har tvende Broer at holde, den ene paa rette Landevejen mellem Nyborg og Assens og den anden i Byen, og flere Gange nævnes en af Gelskovs Husmand, Peder Jørgensen, snart ved Nybro og snart i Gelskovs Ore, et Sted "ved Nybro i Oren" og et andet Sted "ved Nybro i Gelskovs Ehemærke." Men et Sted tales der ogsaa om den lille Ma ved Nybro for Møller Vænget, saaledes at man faar det Indtryk, at Broen kunde have ligget over Odense Aa omtrent midtvejs mellem Landvad og Møllen. Her er en lille Engplet, som den Dag i Dag kaldes Peder Jørgensens Ma.

Ved Sankningen af Vanstanden i Odense Aa ca. 1946 stødte man ved Lyndelse By overfor Egelund noget under den oprindelige Vandstand paa svære Egepæle, som viste, at her fordem har været et Overfartssted. Det maa vel være denne Bro, der menes med "den anden i Byen."

1663 blev Hillerslev Bro og Snarup Bro synet af 24 Mænd, en fra hvert Sogn i Herredet, og da befandtes de ganske brøstfældige. Hillerslev Bro kunde opbygges af ny for 100 Rdr., og Snarup for 40 Rdr. Flere af Sognene har været uvillige til at bidrage deres til Hillerslev Bro, da de 1665 stævnedes i den Anledning og paaberaabte sig at have Broer nok i Forvejen, bl. a. havde Lyndelse holdt Nybro vedlige i over 80 Aar.

1666 stævnedes flere af Sognene igen, og nogle af de indstævnede paastod, at Hillerslev Bro ikke var Herredsbro. Men af en Herredstingsdom af 27. Februar 1627 godtgjordes det, at Broen da nylig var blevet

46.
opbygget af ny og synet af 24 Herredsmænd, der havde erklæret den for at være Adel Vej, Torve Vej og Ting Vej. Derfor kunde Dommeren ikke befri de uvillige for at bidrage til Broens Vedligeholdelse, da den var rette Hærstræde og Alfarvej.

1679 er Hillerslev store Bro igen saa brøstfældig, at ingen Mennesker kan sikker der over komme med Heste og Vogne. Hverken Præsten, som skal til og fra Sognet, eller andre, som skal over til Tinget saa vel og Herredsfogden kan uden største Livsfare komme derover.

Det lykkedes dog for en Del af Sognene i 1681 at blive frikendt for Delagtighed i Vedligeholdelsen af Hillerslev Bro, efter at det var bevist, at de i Forvejen havde Broer at holde over Alfarvej i deres Sogne og ikke tidligere havde haft med Hillerslev Bro at gøre.

1689 skal de Sogne, som er forpligtet dertil, stille 4 Mand til at møde en bestemt Dag og reparere Broen, som derefter blev synet.

Ved et Syn 1725 befandttes "alle Broens Planker og Til at være udygtige til at ligge, og behøves i deres Sted til Broen 63 Brotil hver 6 Alen lange 3 Tommer tykke $\frac{1}{2}$ Alen brede, hver Brotil kunde koste 5 Mark, og desuden manglede der forskelligt andet.

Om Sallinge Bro siges det 1677, at den holdtes vedlige alene af Sallinge By.

Bymændene havde selv opbygget deres egen Bro, og Lørdagen den 18. Juli 1668 mødte Mads Lauritsen i Bjerregaard paa egne og samtlige Bymænds Vegne paa Herredstinget for at faa et Tingsvidne angaaende Broen. Fra hver af de omliggende Byer, Lyndelse, Øster-Hæsinge, Højrup, Hillerslev, Allested, Vejle og Ølsted, var der indstævnet to Mænd for at svare paa Spørgsmaalet, om nogen af Bymændene derfra vilde have nogen Agt over den nye Bro i Sallinge, som Sallinge Mænd selv paa deres egen Bekostning havde ladet oprette paa deres egen Grund og Kirkesti, og hvis de derover vilde have nogen Fart, om de da vilde give noget til Hjælp til dens Bygning og Vedligeholdelse. Hvis ikke, formentede Mads Lauritsen, at ingen burde have deres Fart, agende eller ridende, over Broen uden Sallinge Mænd alene, eftersom den rette Adelfar Vej ligger over Aaen uhindret for enhver af den nye Bro. Ingen af de indstævnede var mødt undtagen Rasmus Ibsen i Allested, som paa egne og samtlige Allestedes Bymænds Vegne tilbød at ville erlægge og betale 1 Sletdaler eller 4 Skilling af hver Mand til Broens Vedligeholdelse.

Da Herredets Bønder 1689 skulde reparere Hillerslev Bro, mødte ogsaa Sallinge Mænd, men blev af de øvrige Sogne fritaget for Arbejdet ved Hillerslev Bro, "formedelst den store besværlige Aabro, som der findes over Aaen i Sallinge By, hvor over alle haver største Delen deres Fart og Vej her af Herredet, imellem Odense og Faaborg, saa og en Del ~~af~~ deres Kirke-, Ting- og Torvevej." Desuden skulde Hillerslev og Nybølle - Byer være dem behjælpelige med at holde Broen.

1737 blev der bygget en ny Bro i Sallinge "over den store Aa paa Landevejen." Den blev opsat af Hillerslev Sogns Bønder uden Hjælp af Herredet. Af et Syn paa Broen 1742 fremgaar det, at der bl. a. var brugt 31 Brotil eller Planker & 5 Alens Længde. Den har da været 1 Alen smallere end Hillerslev Bro 1725 og kun halvt saa lang.

Allerede 1765 maatte der bygges en ny Bro i Sallinge. Omkostningerne derved beløb sig til 267 Rdr., som udrededes af Amtet ifølge en Bestemmelse af 11/3.1737 om, at naar en Bros Omkostning ikke oversteg 4 Skilling pr. Tønde Hartkorn, skulde det lignedes paa Herredet, men gik det derover, da paa Amtet.

Ved Uddybningen af Sallinge Aa 1950 fandtes tykke Egepæle fra den gamle Landevejsbro ved Østsiden af den nuværende Gangbro over Aaen ved Haven til Matr. No. 5 i Sallinge. Her gik den gamle Landevej.

Vejene skulde holdes af Stedets Bønder og var langt fra altid gode. Mange Steder var der store Sten og dybe Huller, som om Vinteren eller efter Regnvejr stod fulde af Vand og udsatte de agende for at valte. Pløre var der i den fugtige Aarstid næsten overalt saa den vejfarende tit maatte ind over Markerne langs med Vejen for bedre at kunne komme frem. Færdslen foregik derfor kun ~~lang~~langsomt med Køretøjer, og var det rigtig slemt, kom man næsten hurtigere frem til Fods. Den hurtigste Befordringsmaade var til Hest, hvis man da red paa en god Hest og ikke paa de smaa og magre Bønderheste, der næppe altid løb synderlig stærkt.

Det bedste Indtryk af Tilstanden faar man gennem de Syn, der blev afholdt, naar Sognets Veje var blevet alt for slemme og maatte sættes i Stand. Ved disse vaagedes der nøje over, at Landevejene havde den foreskrevne Bredde, og at Garderne langs med dem ikke gik for langt ind paa dem og var uden Huller mellem Sæd og Høst.

Ved et saadant Syn 1670 paa alle Sognets Veje var der mange Huller at fylde og jævne, og mange Garder at sætte i Stand. Flere Steder tales

der om Hulveje, det er Veje med høje Skrænter til begge Sider eller Veje med dybe Hjulspor. Med de klodsede Vogne man dengang havde, kunde Færdslen ad saadanne Veje næppe være magelig, og med de Vejmaterialer, som da anvendtes, har en Istandsættelse næppe kunnet holde længe, og det har derfor jævnligt været nødvendigt at udbedre Vejene.

Ved et andet Syn 1679 kaldes Vejen gennem Nedre-Hillerslev for den rette Landevej mellem Nyborg og Faaborg, og om Landevejen gennem Sallinge til Sønder-Broby, hvor der 1703 var blevet dræbt en Soldat ved Lindholm mellem Lergravene og Lindehuset Vest for Sallinge By, siges det, at det var sket "paa farende Vej og Kongens Hærstræde, hvor Kongen byder Fred og Frelse under Lovens Beskærmelse," omtales Vejen forbi Nybøllegaard mellem Højrup og Espe og kaldes af Nybøllegaards Ejer for Landevej, men det har dog sikkert kun været en mindre Vej. Ved et Syn 1706 er Vejen fra Langvad forbi Gelskovs Mølle meget daarlig paa den Del, der gik over Gelskovs Marker, saa næppe nogen rejsende kunde komme frem, og andre af Sognets Veje er ogsaa paa adskillige Steder meget onde.

1774 havde to Mænd fra Sallinge efter Herredsfogdens Ordre synet

"den Vej, som gaar forbi Gelskovs Mølle imod Broby Værk, "hvilken og nogle fare paa som Landevej, og da foregav "ovennevnte 2de Mand, at den Vej igennem Gelskovs Lykker "sønden for Gelskov og nedent forbi Gelskovs Mølle over Aaen og "fremdeles igennem Gelskovs Lykke er saa slet, at det "er fast den pure Umulighed at faa den endog med hele "Herredet repareret, dels formedelst Vejens Dybhed og "Slethed, dels at intet findes nær ved af Sten eller "Grus til dens Reparation. Og om den end var at gøre "passabel, saa blev den dog om Vinteren besværlig og "farlig formedelst Aaen, hvor over findes ingen Bro, "og da de rejsende skal over Aaen, enten de kommer igennem "Møllen eller ej, saa skulde der over, naar det skulde være "en Landevej, bygges en ny Bro, som vil blive temmelig "bekostelig, men de 2de Mand eragtede, som og saaledes "i sig selv er, at den rette Landevej kan gaa, som af "Alders Tid og har været, forbi Hillerslev Kirke igennem "Sallinge og ad Broby Værk, hvor Herredsfogden og haver "foranstaltet Vejen repareret."

I November 1745 lod Gelskovs Ejer Vejen aflyse og henviste den vejfarende til at tage "igennem Sallinge over Sallinge Mark igennem Gelskovs Lykker Norden for Gelskov og til Sønder-Broby Mark, nemlig Brobygaards Lykker, hvor Vejen er forsvarlig." Ved Hillerslev Kirke blev der ved Vejen efter Gelskov nedrammet en Pæl og Vejviser for at afvise den vejfarende.

13. December 1793 kom den første almindelige Vejforordning. Ifølge denne ansaas som Hovedveje i Fyn Vejen fra Nyborg over Odense til Middelfart paa den nordre og fra Nyborg til Assens, Bøjden eller Faaborg paa den søndre Side. Det blev nu almindelig Regel, at Hovedvejene vedligeholdtes af Stiftet, de mindre Landeveje af Amtet og Bivejene af Sognet.

Ved Udskiftningen gennemførtes derpaa de nødvendige Vejforandringer i Hillerslev Sogn.

Broerne trængte stadigvæk jævnligt til at blive fornyet og repareret. 4. December 1799 anmeldte Sognefoged Knud Hansen i Hillerslev paa Muckadell Birketing, at Hillerslev Bro var brøstfældig. Den blev straks efter synet, og Sognemændene, Tømmermændene Jacob Nielsen af Sallinge og Rasmus Poulsen af Sønder-Broby, fandt den saa skrøbelig, at den maatte opføres af ny. Omkostningerne herved beregnede de til 1138 Rdr. 2 Mk. 4 Sk. Opførelsen blev overdraget Entreprenør Hans Christiansen i Krarup, og i Juli Maaned 1801 afholdtes der Syn paa den nye Bro. Men allerede 1814 var der visse Mangler "paa Hillerslev Bro over Susaaen", som maatte afhjælpes.

Broen i Sallinge var 1798 saa brøstfældig, at den ikke kunde passeres af den vejfarende uden Frygt for at komme til Skade. Efterat de to ovennævnte Tømmermænd havde synet den, blev det 22. November overdraget Forvalter Brechling fra Skousbo at opbygge den. Hen paa Sommeren 1799 var Broen færdig, og paa Birketinget begærede Brechling 14. August to Mænd udmeldt til at syne den. Der gik dog kun en halve Snes Aar, inden der maatte holdes Syn paa dens Brøstfældighed, som denne Gang dog kun kan have været af mindre Omfang, da Forvalter Brechling, nu paa Arreskov, snart efter paa Birketinget anmeldte, "at den i Sallinge ham ved Licitation tilslagne Herredsbros nu er færdig" og ønskedes synet.

1840 var der blevet bygget en ny Plankedæmning ved Broen og Aaen i Sallinge.

Præstebro mellem Nybølle og Vantinge, som skal være blevet kørt i Stykker af Spaniolerne i 1808, da de under deres Ophold i Fyn kørte over den med deres Kanoner, maa være blevet slømt medtaget, thi 1814 klagede Sognepræsten til Espe og Vantinge over Broen, der var saa brøstfældig, at den ikke uden Fare kunde passeres. Præsten kørte nemlig denne langt kortere Vej til sit Annekssogn Vantinge i Stedet for den længere Vej om ad Dals Mølle.

Ulykkelig Hændelse.

Det har ikke været Broens Skrøbelighed, men maaske nok manglen af et Rækværk eller af et tilstrækkeligt stærkt Rækværk, som var Skyld i den ulykkelige Hændelse, som Søndagen den 17. August 1806 mødte Anders Jensen fra Gæstelevlunde, da han kørte over den ved Gelskov nyopbyggede Bro, idet Hestene blev sky, sprang ud i Aaen og medtog Vognen med Anders Jensen, hans Kone og 4 smaa Børn. Han foregav selv, at det var gaaet saaledes til: "Han kom kørende med de benævnte 2de Heste ud af Gaarden Gelskov og vilde over Broen til Sønderbroby. Da han kom paa Broen, blev den fjermer Hest bange forndelst den Rumlen, Vognen gav paa Broen, sprang til Siden imod den nærmer, og efter at have stødt til denne drog samme tillige med Vognen, ham, Kone og Børn ud i Aaen, hvorved begge Hestene druknede, men han med Kone og Børn reddedes ved Hjælp af Ladefogden paa Gelskov, som hjalp dem af Vandet og paa Landet." Hestene omkom derved, at de havde faaet Hovederne ned i Dyndet.